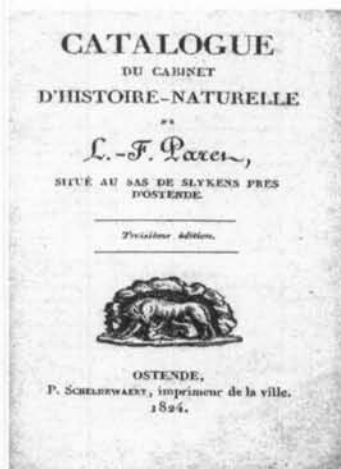

Het Cabinet van Paret

door Eddy MASSCHALCK

Een uitstap naar het Sas Slykens anno 1850

Wie rond 1850 een uitstap maakte naar het Sas Slykens, zal er niet alleen genoten hebben van de idyllische sfeer, maar zal zeker ook een bezoek gebracht hebben aan het Cabinet van Paret.

Het Cabinet van Paret was een merkwaardig natuurhistorisch museum met talrijke opgezette dieren. Op het terras vóó het huis kon men er iets drinken in de schaduw van de lindebomen en genieten van de idyllische ingeslapen sfeer, de landelijke stilte, het rechtlijnig kanaal, statige rijen bomen zo ver het oog reikt en geruisloze schuiten langzaam voortgetrokken door paarden.

De collectie van het museum was zeer merkwaardig en trok dan ook talrijke bezoekers.

In het gastenboek stonden ondermeer de handtekeningen van koningin Louisa-Maria (die in 1835 enkele fraai opgezette vogels als geschenk kreeg), koning Leopold I (die Paret in 1836 een mooie gouden snuifdoos ten geschenke gaf), de befaamde Duitse chemicus Liebig, de Franse zoöloog Geoffrey St.Hilaire en vele andere wetenschappers.

Velen verwonderden zich dat de ganse collectie het werk was van één man met bescheiden middelen, Louis-François Paret.

Wat was er te zien in het Cabinet?

Bij het binnenkomen in het huis is er niets dat de sfeer van de omgeving stoort, eenvoudige meubels, kraakwitte wanden, alles zeer proper.

In de gastenkamer rechts is de aandacht direct getrokken door de toen grootste gekende maanvis (368 kg, 1,80m lang, 2,4m omtrek), een exemplaar die te Mariakerke was aangespoeld (maanvissen komen normaal voor in de Middellandse zee en de Oceaan).

Het grootste deel van de merkwaardige verzameling neemt 2 grote kamers in beslag op de eerste verdieping, maar zou met gemak een 3 keer zo grote ruimte kunnen vullen.

De verzameling bestond rond 1850 uit:

- 9 opgezette apen,
- 80 'carnassiers': miereneter, otter, zeehond, kangoeroe, ...
- 283 vogels: arend, buizerd, uil, toekan, paradijsvogel, ijsvogel, kraanvogel, ooievaar, flamingo, ibis, pinguïn, ...
- een 40 tal reptielen: leguaan, Nijlkrokodil, kameleon, ...

- 37 slangen, waaronder een boa van 3,6m,
- 40 vissen, o.a. een haai, en de maanvis,
- 52 skeletten, o.a. van een dolfin die op 21 Augustus 1835 levend was aangespoeld te Oostende en pas 2 dagen later is overleden, wervels van walvis, kaak van een haai, tand van narwal...,
- 3 mammoet tanden, oesterschelp van 22kg, ...
- 245 mineralen,
- 25 etnologische voorwerpen van China, India, 'wilden',... Romeinse helm, ...
- 700 medailles,
- een mobiele camera obscura, telescoop, ...

Een aparte kamer was gewijd aan monsters en foetussen. Dit kon slechts op aanvraag bekeken worden.

Ondermeer: tweehoofdig kind (geboren te Oostende op 8 September 1851 en geschenken door Dr. De Jumne) , kalf met hondenkop en paardenstaart, kip met 5 poten, lam met 2 koppen, kat met 2 lijven, kat met 6 poten, hond met 8 poten, een cycloop, een 12-tal foetussen van opeenvolgende leeftijden.

Wie was Paret?

Louis-François Paret werd geboren op 8 juni 1777 te Kapelle-ten-Breeden in de omgeving van Ieper. Zijn ouders waren eenvoudige landbouwers. Geld voor de basisschool was er blijkbaar niet. Op 15 jarige leeftijd verlaat Louis het ouderlijk huis. Rond 1805 vestigt hij zich te Sas Slykens en wordt brouwersknecht in de brouwerij van Maryssal, ten oosten van het Sas.

Louis wordt er zeer geapprecieerd, wordt chef van de brouwerij en huwt in 1809 de dochter van de eigenaar.

Nu heeft hij voldoende ruimte om zich ten volle te kunnen wijden aan zijn passie: het opzetten van allerhande dieren.

Paret was ook van nabij betrokken bij de dissectie en het behandelen van de skeletten van een 4-tal walvissen die aan de Belgische kust aanspoelden, ondermeer van de grote walvis die 4 november 1827 aanspoelde op het strand van Oostende. Dit skelet is nadien getoond in de voornaamste hoofdsteden van Europa. De heer Kessels, die zich die walvis toegeëigend had, nam Paret mee naar Parijs teneinde er de befaamde anatoom dhr. Cuvier te consulteren. Voor Paret was dit een enorme ervaring.

Paret was dus geen vakgeleerde. Hij was een autodidact die alles op eigen kracht heeft ontwikkeld, alle dieren zelf opzet, alle skeletten zelf behandelt, zelfs de kunstmatige ogen zelf vervaardigt.

In de inleiding van zijn catalogus schrijft hij:

' Je dois prévenir que toutes les pièces sont le produit des travaux qui m'ont été suggérés par un goût inné chez moi....Je n'ignore pas que cette collection offre encore bien des lacunes, mais je ne désespère pas de les remplir avec le temps; pour y parvenir je n'épargnerai aucun soin, j'emploierai toutes les ressources de mon travail, et je me croirai heureux si par mes efforts je puis parvenir à obtenir l'approbation des hommes instruits qui viennent honorer mon cabinet de leur visite. Ils considéreront, au reste, que dans une collection créée par un seul individu, plutôt amateur que naturaliste, il doit nécessairement y avoir des défauts; c'est pour les faire disparaître que je me ferai un devoir de profiter des conseils que voudront bien me donner les savants qui ont fait une étude spéciale de la science de la nature.'

Wat is er nadien gebeurd met deze merkwaardige collectie?

Uit 'Memoires de l'Académie Royale des Sciences, Lettres et des Beaux-Arts, Bruxelles, 1867 en 1871, komen we te weten dat:

- de Maanvis en 2 wervels van walvissen zijn terecht gekomen in het (Natuurhistorisch?) Museum te Brussel
- een beeldje, waarschijnlijk van Fenicische oorsprong, aangespoeld te Nieuwpoort, is terecht gekomen in de Hallepoort te Brussel.

Uit een studie van Prof P.J. Van Beneden, 1860, blijkt dat een skelet van een dolfijn door Paret is geschonken aan de universiteit van Leuven.

Zou het kunnen dat de verzameling van Paret aan de basis ligt van de bekende verzameling van August Stracké??

Het natuurhistorisch museum van Stracké werd opgericht in 1897 en bevatte een rijke verzameling vogels, vissen, reptielen, ...Dit museum werd, op last van de Duitsers, tijdens WOI afgebroken. De verzameling kwam rond 1920-21 terecht in het O.L.V. College van Oostende.

Bronnen

- Catalogue du Cabinet de L.F. Paret. Uitgeverij P.Scheldewaert, Ostende, 1824
Er is ook een versie van de catalogoog uitgegeven in 1836 bij Elleboudt, Oostende.
- Gustav Hartwig: Eine Saison in Ostende. Verlagsbuchhandlung J.J. Weber, Leipzig, 1857
- Dr. De Jumne: Notice sur le cabinet de Mr L. F. Paret. Uitgeverij C. Annoot-Braeckman, Gent 1854
- Prof Felix Teivu: Recherches Experimentales sur la Vision chez les arthropodes. Université de Gand 1888.
- Prof. P.J. Van Beneden: Recherches sur la faune littorale de Belgique. Université de Louvain, 1860
- R. Vancraeynest & A. de Groeve: Onze-Lieve-Vrouwecollege 1842-1992

ERRATA

- p. 196 - 7e paragraaf 3e lijn: lees: Allicht was ook....
- p. 197 - 10e paragraaf: "iets" weglaten.
  - 11e paragraaf laatste zin: "met" weglaten